

Stockholm 2025-02-17

Remissvar

Remissinstans nr 112:
Svenska Stadsnätetsföreningen

Handläggare Camilla Jönsson
Tel 08-21 49 31
Camilla.jonsson@stadsnatsforeningen.se

Försvarsdepartementet

DNR: Fö2024/01668
fo.rs.remissvar@regeringskansliet.se
fo.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar gällande - Kommuners och regioners grundläggande beredskap inför kris och krig (SOU 2024:65)

Svenska Stadsnätetsföreningen är en bransch- och intresseorganisation som representerar stadsnät i närmare 200 kommuner och 125 leverantörer av tjänster och utrustning inom bredbandsområdet. Föreningen företräder därmed en majoritet av de aktörer som investerar i och driver den digitala infrastruktur som utgör en grundförutsättning för samhällets krisberedskap och totalförsvar.

Sedan 2022 har Stadsnätetsföreningen, i samverkan med kommuner och regioner samt på uppdrag av Post- och telestyrelsen (PTS), arbetat för att stärka den kommunala digitala infrastrukturen vid kris och höjd beredskap. Inom ramen för uppdraget Motståndskraft och uthållighet utvecklas beredskapsförmågan för att säkerställa att samhällskritisk digital kommunikation kan upprätthållas även vid omfattande samhällsstörningar. Där insatserna har omfattat förbättrad materielltillgång, utbildning i krisberedskap och teknisk kompetens samt övningar för att testa och stärka förmågan att återställa skadad infrastruktur. Planering av depåer för reservkraft och reparationsutrustning pågår, liksom vidareutveckling av utbildningar och samverkansverktyg. Dessa åtgärder stärker kommuners och regioners förmåga att hantera digital infrastruktur vid kriser och bidrar till en ökad motståndskraft i totalförsvaret.

Mot denna bakgrund välkomnar Stadsnätetsföreningen utredningens arbete och tackar för möjligheten att lämna synpunkter.

Sammanfattning

Stadsnätetsföreningen delar utredningens bedömning av vikten av att kommuner och regioner stärker sin grundläggande verksamhetsförmåga vid kriser och höjd beredskap. Ett robust och välfungerande samhälle förutsätter att samhällsviktiga funktioner, såsom sjukvård, energiförsörjning, transporter, och även elektronisk kommunikation, kan upprätthållas under extraordinära förhållanden.

Stadsnätetsföreningen anser att digital infrastruktur bör inkluderas som en central del i kommuners och regioners beredskapsplanering. Dagens samhälle är starkt beroende av stabil och robust digital kommunikation för att fungera både i vardagen och vid kriser. Trots att utredningen redovisar erfarenheter från tidigare kriser, som tydliggjort ett sådant behov, saknas en beskrivning av behovet av digital infrastruktur och elektronisk kommunikation för att säkerställa drift, redundans och återställningsförmåga hos samhällsviktiga verksamheter vid samhällsstörningar.

Den nuvarande lagstiftningen, inklusive lagen om elektronisk kommunikation (2022:482), reglerar vissa krav på säkerhet och robusthet, men saknar bestämmelser för hur digital infrastruktur ska etableras, upprätthållas och samordnas för att möta lokala behov vid kris och höjd beredskap. På sikt bör en specialförfattning utvecklas för att säkerställa en långsiktig och robust beredskap för digital infrastruktur och elektronisk kommunikation.

Yttrandet

Stadsnätsföreningen instämmer med utredningen om vikten av att kommuner och regioner stärker sin grundläggande verksamhetsförmåga vid kriser och höjd beredskap. Ett robust samhälle bygger på att avgörande funktioner kan upprätthållas även under påfrestningar. I en tid där exempelvis säkerhetspolitiska och klimatrelaterade risker ökar i komplexitet är det av yttersta vikt att samhället har en sammanhållen och motståndskraftig beredskap.

En välfungerande beredskap kräver ett helhetsperspektiv där olika samhällssektorer samverkar och där kritiska funktioner säkerställs, inklusive sjukvård, energiförsörjning, transporter och *elektronisk kommunikation*. Utredningen lyfter fram den avgörande betydelsen av att samhället är förberett inför framtida kriser, och att det är kommunerna och regionerna som har ett särskilt ansvar för att ta ledningen i arbetet med att säkerställa denna beredskap på lokal nivå. Det är ett viktigt och omfattande arbete som kräver noggrann planering, samverkan och investeringar för att bygga en motståndskraftig infrastruktur som kan upprätthållas även under extraordinära förhållanden.

Digitaliseringen har accelererat inom alla sektorer och elektronisk kommunikation utgör i dag en grundläggande samhällsfunktion i likhet med el- och vattenförsörjning. Digital infrastruktur möjliggör kritiska tjänster såsom sjukvård, trygghetslarm, digitala betalningar och krishantering. Vid en kris är fungerande tele- och datakommunikation avgörande för myndigheters insatser, sjukvårdens samordning och allmänhetens tillgång till samhällsviktig information. Det kommer även till uttryck i Utredningen om det civila försvarets personalförsörjning (SOU 2025:6), nedan Personalförsörjningsutredningen, som fastslår att elektronisk kommunikation är en kritisk samhällsfunktion inom totalförsvaret. De konstaterar vidare att en robust digital infrastruktur är en grundförutsättning för att samhällsviktiga funktioner – såsom sjukvård, energiförsörjning och transporter – ska fungera vid kris och krig. Personalförsörjningsutredningen lyfter även behovet av att säkerställa drift, underhåll och reparation av digital infrastruktur genom att inkludera sådan verksamhet i civilplikten, vilket ytterligare bekräftar vikten av att upprätthålla elektroniska kommunikationer även vid samhällsstörningar. Sammantaget konstaterar de att digital infrastruktur är en samhällskritisk funktion som kräver långsiktig beredskap, en bild som Stadsnätsföreningen delar.

Den remitterade utredningen innehåller en ofullständig beskrivning av behovsbilden för det civila försvaret när den endast för ett specifikt användningsområde (samlingsplatser) behandlar kommunernas ansvar för att säkerställa en robust digital infrastruktur vid sådana förhållanden. Kommunerna har en avgörande roll i planering, drift och samordning av elektronisk kommunikation på lokal nivå, och det är genom deras insatser som samhällsviktiga funktioner kan upprätthållas vid en samhällsstörning.

Trots att utredningen redovisar erfarenheter från tidigare kriser, där brist på internetanslutning har försvårat både informationsinhämtning och samordning, saknas en tydlig belysning över hur kommuner och regioner ska stärka sin digitala beredskap. Exempelvis framgår det att en ledningscentral saknade internetuppkoppling, vilket försvårade informationsspredning till sjukhus och andra samhällskritiska aktörer. Att dessa erfarenheter inte resulterar i slutsatser

om vikten av att kommuner kan säkerställa drift, redundans och återställningsförmåga i digital infrastruktur är en tydlig brist.

För att stärka samhällets motståndskraft krävs inte enbart reservlösningar, utan även tillgång till resurser, tydliga mandat och operativa strategier för att upprätthålla och återställa digital infrastruktur. Det innefattar en kris- och beredskapsplan för elektronisk kommunikation som klargör ansvarsfördelning, säkerställer redundans och reservkraft samt omfattar lagerhållning av kritisk utrustning och strukturerad prioritering av återställningsåtgärder vid höjd beredskap.

I sammanhanget kan även nämnas att Sveriges medlemskap i Nato ställer krav när det gäller förmåga kopplat till digital infrastruktur och elektronisk kommunikation. Enligt Natos Baseline Requirements utgör resilienta civila kommunikationssystem en sådan förmåga som är särskilt prioriterad för att skapa en tillräcklig motståndskraft. Även om utredningen har avgränsat sitt arbete från frågor som följer av Sveriges medlemskap i Nato är det, enligt Stadsnätsföreningen, ännu en omständighet som belyser vikten av att kommunerna och regionerna inkluderar försörjningen av digital infrastruktur och elektronisk kommunikation i sitt beredskapsarbete.

Sammanfattningsvis är det anmärkningsvärt att utredningen om kommuners och regioners grundläggande beredskap inte tydligare belyser kommunernas avgörande roll i att säkerställa en robust digital infrastruktur. Trots att utredningen lyfter vikten av informationsflöden och samordning vid kris, saknas en analys av hur digital infrastruktur ska skyddas, underhållas och återställas vid störningar.

Digital infrastruktur som samhällsviktig verksamhet

Utredningen föreslår krav på att kommuner och regioner ska ha en grundläggande verksamhetsförmåga för samhällsviktig verksamhet. Stadsnätsföreningen ser en risk i att elektronisk kommunikation inte tydligt inkluderas i begreppet samhällsviktig verksamhet, trots att andra samhällsviktiga verksamheter, såsom hälso- och sjukvård, energiförsörjning och vattenförsörjning, är direkt beroende av fungerande elektronisk kommunikation. Risker blir då att sådan verksamhet glöms bort eller nedprioriteras i det lokala beredskapsarbetet. Det vore därför lämpligt att digital infrastruktur lyfts fram i exemplifieringen av samhällsviktig verksamhet i syfte att säkerställa att kommuner och regioner beaktar detta i sin beredskapsplanering.

Stadsnätsföreningen anser vidare att utredningen inte tillräckligt lyfter kommunernas och regionernas sårbarhet för störningar i den digitala infrastrukturen. Utredningen lyfter förslag om att kommunikationsmedel som fungerar i normaltids ska kunna ersättas med flygblad och analoga lösningar i krissituationer. Detta förslag är delvis relevant och lovligt. Stadsnätsföreningen menar dock att samhällets beroende av digital infrastruktur är så pass omfattande att en ny lag på området behöver ta höjd för vikten av att kunna upprätthålla elektroniska kommunikationer också under kris- och krig.

En osäkerhet kring om digital infrastruktur och elektronisk kommunikation inryms i begreppet samhällsviktig verksamhet kan också skapa en osäkerhet hos kommuner och regioner som riskerar att hämma deras möjlighet att bygga upp en egen förmåga på området inför kris och krig.

Relationen till specialförfattning

Utredningen lyfter att den föreslagna lagen huvudsakligen ska innehålla bestämmelser om generella verksamhetskrav på kommuner och regioner när det gäller deras beredskap, och

att det därutöver finns regleringar i specialförfattningar som ställer krav inom olika verksamhetsområden. I det avseendet vill Stadsnätsföreningen framhålla att det saknas specialförfattning som syftar till att skapa en lokal förmåga till försörjning av digital infrastruktur och elektronisk kommunikation till samhällsviktig verksamhet.

I den mån kommunala aktörer är verksamma inom den aktuella sektorn ställer visserligen lagen om elektronisk kommunikation (2022:482), nedan LEK, med tillhörande förordning och myndighetsföreskrifter vissa krav på säkerhet och robusthet i verksamheten. LEK reglerar dock inte att sådan verksamhet behöver etableras, upprätthållas och samordnas för att kunna möta lokala behov av försörjning i kris och vid höjd beredskap. Sådant arbete får idag, om det bedrivs av kommuner eller regioner, istället antas utgå från den mer generella ansvarsprincipen och den befintliga regleringen i lagen (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.

Stadsnätsföreningen ser att den föreslagna lagen, och mer specifikt kraven på grundläggande verksamhetsförmåga, kan vara en bra utgångspunkt i planering och kravställning hos kommuner och regioner när det gäller digital infrastruktur och elektronisk kommunikation. Det blir därför även mot den bakgrunden viktigt att inkludera dessa verksamhetsområden i beskrivningen av samhällsviktig verksamhet. För att skapa en tydlighet kring målbild och förutsättningar för ett sådant förmågeskapande, bland annat när det gäller resurser och mandat, vore det emellertid önskvärt med en specialförfattning för digital infrastruktur och elektronisk kommunikation som reglerar hur kommuner och regioner kan skapa en tillräcklig förmåga på området.

Avslutning

Stadsnätsföreningen vill understryka att en långsiktig och robust digital infrastruktur är avgörande för att kommuner och regioner ska kunna upprätthålla samhällsviktiga verksamheter under fredstida krissituationer och höjd beredskap. Digital infrastruktur bör därför ges en tydligare plats i beredskapsplaneringen, inte minst med tanke på dess betydelse för andra samhällsfunktioner såsom hälso- och sjukvård, energiförsörjning och kommunikation.

Stadsnätsföreningen anser att ett förtydligande av kommunernas och regionernas ansvar för digital infrastruktur kan bidra till att stärka samhällets samlade motståndskraft och förmåga att hantera framtida kriser. Genom en tydligare reglering och långsiktig planering skapas bättre förutsättningar för att skydda grundläggande samhällsfunktioner och säkerställa samhällets funktionalitet i utsatta lägen.

Stadsnätsföreningen tackar för möjligheten att lämna sina synpunkter och ser fram emot en fortsatt dialog om hur digital infrastruktur stärker beredskapen på lokal nivå.

Mikael Ek

vd Stadsnätsföreningen

Elin Bertilsson

Ordf. Stadsnätsföreningen

vd